

Sistem Düzeyinde Sorulara Stratejik Düzeyde Cevaplar: Yıllık Tehdit Değerlendirmesi

SAVSAD

Savunma ve Savaş Araştırmaları
Dergisi
The Journal of Defence and War
Studies

Muhammed Hayati TABAN

Millî Savunma Üniversitesi, Alparslan Savunma
Bilimleri ve Millî Güvenlik Enstitüsü, İstihbarat
Çalışmaları Bölümü, Ankara, Türkiye.

National Defence University, Alparslan
Defence Sciences and National Security
Institute, Intelligence Studies Department,
Ankara, Türkiye.

Answers to System-Level Questions at the Strategic
Level: Annual Threat Assessment Documents

ÖZ

Uluslararası sistemin kaç kutuplu olduğu realist yaklaşımların temel sorduğu sorulardan biridir çünkü kutup sayısı birbirine benzeyen aktörler olan devletlerin davranışını doğrudan etkileyen faktörlerden biri olarak kabul edilir. Sistemin tek, iki veya çok kutuplu olması uluslararası ilişkilerin anarşik yapısıyla birleştiğinde istikrarı doğrudan etkilemektedir. Nitekim sistemde devletler arası savaşların olduğu dönemlerde realizmin yükselmesi ve kutupluluğa dair sorular sorması doğaldır. Rusya Federasyonu-Ukrayna Savaşı ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin yükselişi günümüzde bu soruların daha sık sorulmasına neden olmaktadır. Bu çalışma sistem düzeyinde bir soruyu, Amerika Birleşik Devletleri istihbarat topluluğu tarafından stratejik düzeyde üretilen bir istihbarat ürünü olan Yıllık Tehdit Değerlendirme belgeleri üzerinden cevaplandırmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla çalışma Python programlama dili kullanarak kelime analizi ve konu modelleme analizi gerçekleştirmektedir. Çalışmanın sonuçları 2017 yılı itibarıyla ABD'nin büyük güç rekabetini Yıllık Tehdit Değerlendirmesine taşımaya başladığı, 2021 itibarıyla de büyük güç rekabetini kabul ettiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: yıllık tehdit değerlendirme, istihbarat, Amerika Birleşik Devletleri, Rusya Federasyonu, Çin Halk Cumhuriyeti.

Geliş Tarihi/Received 15.04.2025
Kabul Tarihi/Accepted 15.05.2025
Yayın Tarihi/Publication Date 18.06.2025

Sorumlu Yazar/Corresponding
author:

Muhammed Hayati TABAN

E-mail:

muhammed.hayati@msu.edu.tr

Atıf/Citation: Taban, M.H. (2025). Sistem düzeyinde sorulara stratejik düzeyde cevaplar: yıllık tehdit değerlendirme. SAVSAD Savunma ve Savaş Araştırmaları Dergisi, 35(1), 175-198.

Content of this journal is licensed under a
Creative Commons Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International License.

ABSTRACT

The number of poles in the international system is one of the main questions asked by Realist approaches because the number of poles is considered as one of the factors that directly affect the behavior of states, which are like units. Whether the system is unipolar, bipolar or multipolar, combined with the anarchic nature of international relations, directly affects stability. As a matter of fact, it is natural for realism to rise and ask questions about polarity during periods of inter-state wars in the system. The Russian Federation-Ukraine War and the rise of the People's Republic of China have led to these questions being asked more frequently today. This study aims to answer a system-level question through the Annual Threat Assessment, a strategic intelligence product produced by the United States intelligence community. For this purpose, the study performs word analysis and topic modeling analysis using the Python programming language. The results of the study show that as of 2017, the United States began to incorporate great power competition into its Annual Threat Assessment, and by 2021, it accepted great power competition.

Keywords: annual threat assessment, intelligence, United States of America, The Russian Federation, People's Republic of China.

Giriş

Uluslararası ilişkiler birey, devlet ve sistem düzeyinde analiz edilebilmektedir. Disiplin içerisindeki teoriler analiz seviyesini belirlemektedir. Disiplinde en çok tartışılan, atıf yapılan ve bilimsel araştırmalarda teorik çerçeveyi oluşturan teoriler ise uluslararası ilişkilerde savaş veya barışın hâkim olmasına göre değişmektedir. Örneğin 1990 sonrası (aynı 1918 sonrası gibi) bir “Liberal zeitgeist” teorilere¹ hakimken, 2010’lar ile birlikte realist rüzgarlar² esmeye başlamıştır.

2025 itibarıyla de uluslararası ilişkileri sistem düzeyinde analiz eden Neorealist³ çalışmalar Rusya Federasyonu (RF)- Ukrayna savaşının da etkisiyle öne çıkmaktadır. Sistem düzeyinde ilk odaklanılan faktörlerden birisi kutupluluktur. Bir başka deyişle sistemdeki kutup sayısı ve buna yönelik tartışmalar günümüz uluslararası ilişkilerinin gündemini belirlemektedir. Örneğin Neorealistlerin önemli temsilcilerinden John Mearsheimer’ın aranma sıklığının 2022 sonrasında

¹ Örneğin Francis Fukuyama (1989), Joseph S. Nye (1990), Robert O. Keohane (1990).

² Realist rüzgarlar için bkz.: (Mearsheimer, 2010; Walt, 2009; Walt, 2011).

³ Neorealizm, yapısal realizm olarak da bilinmektedir. Çalışma boyunca Neorealizm bu anlamda tercih edilmiştir.

zirve yapması Google Trends'ten rahatça görülebilmektedir.

RF- Ukrayna savaşının yanında Çin Halk Cumhuriyeti'nin (ÇHC) yükselişi kutupluluk tartışmalarının bir başka nedenidir. ÇHC ekonomik, askerî ve teknolojik olarak yükselişine devam etmektedir. Bu yükseliş Amerika Birleşik Devletleri (ABD) istihbarat değerlendirmelerine de yansımaktadır. Nitekim bu çalışma 2006 yılından itibaren düzenli olarak (2020 hariç) ABD istihbarat topluluğu tarafından yayımlanan Yıllık Tehdit Değerlendirmesi (Annual Threat Assessment) raporlarını kutupluluk üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Bu çalışmanın çıkış noktası kutup tartışmalarının ABD'nin stratejik düzeyde ve açık kaynak olarak yayımladığı istihbarat tehdit değerlendirme raporlarına nasıl yansıdığını ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla 19 yıla ait 19 adet Yıllık Tehdit Değerlendirmesi içerik analizi yöntemiyle Python programlama dili kullanılarak analiz edilecektir. Fakat bu analize geçmeden önce uluslararası ilişkilerdeki kutupluluk konusu açıklığa kavuşturulacaktır. Ardından Yıllık Tehdit Değerlendirme raporlarının ne olduğu açıklanacaktır. Python program dili kullanılarak yapılacak olan içerik analizi ile Yıllık Tehdit Değerlendirme raporları incelenecektir.

Çalışma uluslararası ilişkilerde kutupluluk tartışmalarına resmî istihbarat değerlendirmeleri üzerinden yaklaşmaktadır. Bu nedenle kutupluluk tartışmasının siyasi, askerî veya ekonomik yönleri bu çalışmanın kapsamı dışındadır. Ayrıca istihbarat teşkilatlanmaları veya gizliliği kaldırılmış tarihi istihbarat belgeleri bu çalışmanın odağında yer almamaktadır.

Uluslararası Sistemin Kutupluluğu

Uluslararası ilişkilerde kutupluluk, küresel sistem içindeki güç dağılımını ve bunun zaman içinde nasıl değiştiğini ifade eder. Kutupluluğun modern uluslararası ilişkiler disiplini genelinde realist teoriler özelinde öne çıkmasının nedeni disiplinde 1950-1970 yıllarında ortaya çıkan gelenekselcilik-davranışsalcılık tartışmasıdır (Erdem, 2009, s. 199). Klasik realizmin odak noktası insan doğasıdır. Temelinde yöntem tartışması olarak anlaşılması gereken bu tartışma sonucunda ölçülemez olan insan doğasının yerini Neorealizm ile birlikte uluslararası sistemin yapısı almıştır. Dolayısıyla sistem düzeyinde yapılacak analizler sistemdeki büyük güç sayısına ve dolayısıyla kutupluluğa odaklanmaya başlamıştır. Bu nedenlerden ötürü bu bölümde Neorealistler ağırlıklı bir bakış açısı sunulacaktır.

Kutupluluk terimi genel olarak üç olası yapıyı ifade eder: Tek bir devletin baskın

güce sahip olduğu tek kutupluluk; iki devletin bir eşitliği sürdürdüğü iki kutupluluk ve gücün üç veya daha fazla devlet arasında daha eşit bir şekilde dağıldığı çok kutupluluk. Bu ayrımlar ister ekonomik büyüme ister askerî gerileme nedeniyle olsun, güç dağılımdaki değişimler uluslararası davranışı yeniden şekillendirebileceğinden, devletlerin nasıl ve neden rekabet etmeyi veya işbirliği yapmayı seçebileceklerini açıklamaya yardımcı olur (Asford, 2023).

Bu kavram, uluslararası sistemin ABD ve Sovyetler Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) arasındaki iki kutupluluk ile tanımlandığı Soğuk Savaş döneminden bu yana yaygın olarak kullanılmaktadır (Posen, 2017, s. 168). SSCB'nin 1991'de dağılmasının ardından sistem, ABD'nin tek süper güç olduğu tek kutupluluğa geçiş yapmıştır (Wohlforth, 1999, s. 5). Bu dönemde ABD, diğer güçlerin çok fazla direnç gösteremediği çok sayıda askerî müdahalede bulunarak benzersiz küresel konumunun altını çizmiştir (Mearsheimer, 2014, ss. 374-375). Liberal değerlerin ve piyasa kapitalizminin yayılması, ABD'nin yüksek güvenliğe ve minimum kısıtlamaya sahip olduğu bu dönemin merkezi bir özelliği olarak karşımıza çıkmıştır (Posen, 2017, s. 169).

Daha önce bahsedildiği üzere kutupluluk uluslararası ilişkiler disiplininde realist düşünürlerin odaklandığı bir terimdir. Bu nedenle kısaca realist teorinin temel noktalarına değinmek gerekmektedir. İlk olarak liberaller gibi realistler de devletleri dünya siyasetindeki başlıca aktörler olarak ele alırlar. Ancak realistler esas olarak büyük güçlere odaklanırlar, çünkü bu devletler uluslararası siyasete hâkim olup onu şekillendirir ve aynı zamanda en ölümcül savaşa neden olurlar. İkinci olarak, realistler büyük güçlerin davranışlarının kendi iç özelliklerinden değil, esas olarak dış çevrelerinden (uluslararası sistemin yapısından) etkilendiğine inanırlar. Tüm devletlerin uğraşmak zorunda olduğu uluslararası sistemin yapısı, dış politikalarını büyük ölçüde şekillendirir. Üçüncüsü, realistler güç hesaplamalarının devletlerin düşüncelerine hâkim olduğunu ve devletlerin kendi aralarında güç için rekabet ettiklerini savunurlar. Bu rekabet bazen savaşa girmeyi gerektirir ki bu da devlet yönetiminin kabul edilebilir bir aracı olarak görülür. Son olarak, devletler arasındaki bu rekabetin sıfır toplamı bir nitelikte olması, devletlerin zaman zaman birbirleriyle iş birliği yapabilmesine olanak tanısa da ancak devletler temelde çatışan çıkarlara sahiptirler (Mearsheimer, 2014, s. 42).

Neorealist akademisyenler de uluslararası siyasetin aynı sert gerçekler tarafından yönetilmeye devam ettiğini savunur: Devletler birbirlerinden korkar, güç için rekabet eder ve hem iş birliği hem de çatışma yoluyla güvenlik arayışına girer. Neorealist düşüncenin öncülerinden Mearsheimer, büyük güçlerin nihai amacının hegemon olmak, yani sistemdeki tek baskın güç olduğunu ileri

sürer. İş birliği mümkün olsa da, güç rekabetinin sıfır toplamı doğası çoğu zaman rekabeti yoğun ve acımasız hale getirir (Mearsheimer, 2014, s. 28).

Neorealizm, uluslararası politikanın sistemik bir portresini sunar ve birbirlerini etkileyen birimleri düzenlenme biçimlerine göre tasvir eder. Bu teorik bakış, devletleri en temelde hayatta kalmak isteyen benzer aktörler olarak ele alır ve sistemin kurucu birimleri olarak kabul eder. Sistemin temel yapısal niteliği merkezi bir meşru güç tekelinin yokluğu anlamında anarşidir. Yapıdaki ve dolayısıyla sistemdeki değişiklikler büyük güçlerin sayısındaki değişikliklerle ortaya çıkar. Beklenen sonuçların kapsamı, birimlerin varsayılan motivasyonlarından (güvenlik ve güç maksimizasyonu) ve içinde hareket ettikleri sistemin yapısından çıkarılır (Waltz, 1988, s. 618).

Buradan hareketle yapısal teori ışığında, tek kutupluluk uluslararası konfigürasyonlar arasında en az istikrarlı olanı olarak görünmektedir (Waltz, 1997, s. 913). Neorealistlerin öngördüğü uluslararası siyasi sonuçlar arasında çok kutuplu sistemlerin iki kutuplu sistemlere göre daha az istikrarlı olacağı; iki kutuplulukta karşılıklı bağımlılığın çok kutupluluğa göre daha düşük olacağı; ve birim davranışı ne olursa olsun, tek bir devletin hegemonyasının olası olmadığı, hatta imkansız olduğu yer almaktadır (Waltz, 1979).

Kutupluluğa bakış açısı olarak Waltz ile aynı doğrultuda olan Mearsheimer büyük güç davranışının temelinde yatan beş varsayımın ana hatlarını çizmektedir: uluslararası sistem anarşiktir; tüm büyük güçler saldırı kapasitesine sahiptir; devletler diğerlerinin niyetlerinden asla emin olamaz; hayatta kalmak birincil hedeftir; ve devletler rasyonel aktörlerdir (Mearsheimer, 2014, ss. 55-56). Bu ilkeler, kutupluluğu devletin iç özelliklerinden ziyade sistemik güçler üzerinden yorumlayan Neorealizmin özünü oluşturur.

Sistemsel düzeyde tarihe realist bir bakış açısıyla bakıldığında çeşitli kutupluluk modelleri görülebilecektir. Fransız Devrim Savaşları'ndan Soğuk Savaş'a kadar Avrupa dengeli ve dengesiz çok kutupluluk ve nihayetinde iki kutupluluk arasında gidip gelmiştir. Mearsheimer bu dönemleri büyük güçlerin sayısına ve hegemonya iddiasında olanların varlığına ya da yokluğuna göre sınıflandırmaktadır (Mearsheimer, 2014, s. 361). Soğuk Savaş dönemindeki gibi iki kutuplu bir dünyada güçler tehditlere hızla karşılık verir ve ana düşmanlarına öncelik tanır. Bunun aksine, çok kutupluluk tehlikeyi yayar ve stratejik tutarlılığı daha zor hale getirir (Waltz, 1988, s. 622).

Tek kutupluluk sadece 1990'larda ABD tarafından sergilenmiş, tek bir devletin en az düzeyde kısıtlamayla karşılaştığı bir dünya sunmuştur. Ancak bu durum,

ABD'nin yurtdışında liberal düzeni teşvik etme çabalarında görüldüğü gibi, aşırıya kaçma eğilimi de yaratmıştır (Posen, 2017, s. 169). Diğer yandan coğrafi engeller ve nükleer caydırıcılık, herhangi bir devletin küresel hegemonya elde etme çabasını daha da karmaşık hale getirmektedir. Bu nedenle Mearsheimer, okyanusların ötesine güç yansıtmanın zorluğunun (“suyun durdurucu gücü”) en kapasiteli devletleri bile uzaktaki rakiplerine hükmetmekten alıkoyduğunu vurgulamaktadır. Böylelikle tek kutupluluğun uzun sürmeyeceğine işaret edilmektedir (Mearsheimer, 2014, s. 65).

Küresel düzen kavramı Soğuk Savaş'tan bu yana önemli ölçüde değişmiştir. SSCB'nin çöküşüyle iki kutupluluğun sona ermesinin ardından tek kutupluluk ortaya çıkmış ancak 2008 finansal krizi çok kutupluluğa doğru gidişi hızlandırmıştır. Orta büyüklükteki güçler nüfuz kazandıkça ve yükselen güçler ABD hakimiyetine meydan okudukça, birçok analist ve Putin ve Xi Jinping gibi siyasi liderler tek kutuplu dünyanın sona erdiğini ilan etmeye başlamıştır (Peters, 2023, s. 1653). Putin 2014 yılında “tek kutuplu dünya modelinin başarısız olduğunu” iddia ederken (The Telegraph, 2014) Xi de “çok kutuplu bir dünyaya doğru artan bir eğilim” olduğunu belirtmekten geri durmamıştır (Perlez, 2014). Nitekim birçoklarına göre RF'nin 2022'de Ukrayna'yı işgali, ABD'nin üstünlüğünün sonunun geldiğini, ABD'nin artık revizyonist güçleri zapt edemeyeceğini ve inşa ettiği uluslararası düzeni uygulayamayacağını gösteriyordu. Çoğu gözlemciye göre tek kutuplu dönem kesin olarak sona ermiştir. Mevcut eğilimler devam ederse, birkaç yıl içinde ABD büyük bir güç olmaya devam edecek olsa da hegemon rolü iki süper güçten biri ya da belki üç süper güçten biri rolüne dönüşecektir. Bu da yukarıda işaret edildiği üzere tüm dünya için büyük bir fark yaratacaktır (Yurlov, 2006, s. 67).

Son yirmi yıl birçok kilit bölgede yeni güç merkezlerinin ortaya çıkışına tanıklık etmiştir. Bunun en bariz örneği, patlayıcı ekonomik büyümesi şüphesiz son on yıllardaki en önemli jeopolitik gelişme olan ÇHC'dir. ABD yaklaşık 1900 yılından bu yana dünyanın en büyük ekonomisi konumundadır ancak ÇHC'nin yakın zamanda toplam ekonomik üretimde ABD'yi geçmesi beklenmektedir (Statista, 2025). ÇHC'nin askerî bütçesi her yıl yaklaşık yüzde 10 oranında artmaktadır ve gelecekte servetinin daha da fazlasını askerî varlıklara dönüştürmesi muhtemeldir. Eğer ÇHC, ABD de dahil olmak üzere önceki tüm büyük güçler gibiyse, gücü arttıkça “hayati” çıkar tanımları da büyüyecek ve genişleyen etki alanını korumak için büyüyen gücünü kullanmaya çalışacaktır. Hammadde ithalatına (özellikle enerji) ve ihracata dayalı büyümeye olan bağımlılığı göz önüne alındığında, ÇHC'li liderler, hiç kimsenin gelecekteki refahlarının ve siyasi istikrarlarının bağlı olduğu kaynaklara ve pazarlara erişimlerini engelleyecek bir konumda olmadığından emin olmak isteyeceklerdir (Walt, 2011, s. 9).

Görüldüğü üzere, kutupluluk durağan değildir. Foreign Affairs'in 2023 yılında aralarında Barry R. Posen, Jack Snyder, Joseph S. Nye, John Mearsheimer, Barry Buzan, Robert O. Keohane ve Stephen Walt'un da bulunduğu 66 önde gelen uluslararası ilişkiler akademisyenine uluslararası sistemin kutupluluğu hakkında soru sormuştur. Bu soruya yanıt veren uzmanlardan 42'si tek kutupluluğun sona erdiğini savunurken, 24'ü ABD'nin baskın güç olmaya devam ettiğini düşünmektedir ("Did the Unipolar Moment Ever End? Foreign Affairs Asks the Experts", 2023). Bu durum, küresel gücün çok kutupluluğa doğru kaydığı ve ÇHC, Hindistan, Brezilya ve yeniden canlanan RF gibi yükselen güçlerin ABD'nin üstünlüğüne meydan okuduğu yönünde giderek artan bir fikir birliğini yansıtmaktadır.

Hâlâ benzersiz bir askerî ve ekonomik kapasiteye sahip olmasına rağmen, ABD artık tartışmasız bir dünya hakimiyetine sahip değildir. Çok kutupluluk büyük güçler arasında simetri gerektirmez. Tarihteki çok kutuplu sistemlerde bile, en güçlü ve en zayıf üyeler arasında genellikle büyük uçurumlar olmuştur. Günümüzde büyük güç statüsünün temel göstergeleri arasında çeşitlilik arz eden bir ekonomi, konvansiyonel ve nükleer güçlere sahip olma ve gücü sınırların ötesine yansıtma kabiliyeti yer almaktadır. Bu gerekçelerle, ABD, ÇHC ve RF mevcut büyük güçler olarak nitelendirilirken, Fransa, Birleşik Krallık ve Hindistan ikinci bir katman oluşturmaktadır (Posen, 2017, s. 171). Yükselmekte olduğu düşünülen devletlerin sayısı ve türü daha fazla detaylandırmaya ihtiyaç duysa da tek bir aktör yerine yükselen ülkeler kümesinin yükselişinin genel görüntüsü çok kutuplu bir dünyanın yükselişine işaret etmektedir. Elbette, küresel sistemdeki bu değişimin kapsamı ve sonuçları hala tartışmaya açıktır. ABD, hegemonik güç konumunun aşındığını veya sona erdiğini kabul etse bile, çok kutupluluğu güçlendiren herhangi bir temel değişimden rahatsızdır (Cooper & Flesmes, 2013, ss. 946-947).

Bazı uzmanlar çok kutupluluğun halihazırda mevcut olduğunda ısrar ederken, diğerleri ABD'nin hala en büyük güç konsantrasyonuna sahip olduğunu savunuyor. Afganistan veya Irak gibi ülkeleri pasifize edemese de, tüm büyük güç boyutlarında en etkili aktör olmaya devam ediyor (Wohlfort & Brooks, 2023). Morgan Stanley teknoloji, sağlık, güvenlik ve finans gibi sektörlerde ABD-Çin rekabetinin artacağını, Avrupa ve Hindistan gibi bölgelerin ise bu devleri dengelemeye çalışacağını öngörüyor (Morgan Stanley, 2020).

Özetle, günümüz analistlerinin çoğu küresel düzenin değişmekte olduğu konusunda hemfikirdir. Çok kutupluluk tam olarak gerçekleşmiş olsun ya da olmasın, dünya artık 1990'lardaki anlamıyla tek kutuplu değildir. Gücün yayılması, ÇHC'nin yükselişi ve RF'nin yeniden dirilişi, daha karmaşık ve tartışmalı

bir uluslararası sisteme doğru bir eğilim olduğunu göstermektedir.

Yıllık Tehdit Değerlendirme Belgesi

ABD istihbaratı 11 Eylül saldırılarının ardından büyük bir dönüşüm geçirmiştir. Büyük bir istihbarat başarısızlığı olarak kabul edilen 11 Eylül saldırılarının ardından yapılan ilk işlerden biri ABD istihbarat organizasyonunun yeniden düzenlenmesi olmuştur. Bu amaçla 2004 yılında çıkarılan İstihbarat Reformu ve Terörizmi Önleme yasası çıkarılmıştır. Bu yasayla birlikte o zamana kadar koordinasyon sorunları çeken ABD istihbarat topluluğu Ulusal İstihbarat Direktörlüğü (Office of Director of National Intelligence) çatısı altında toplanmıştır. Bu yapısal dönüşüm sonunda ortaya çıkan iş birliğinin çıktılarından biri de 2006'dan itibaren yayımlanmaya başlanan Yıllık Tehdit Değerlendirmeleridir.

Yıllık Tehdit Değerlendirmesi, ABD İstihbarat Topluluğu (içerisinde Direktörlük ile birlikte 18 adet birim vardır) tarafından üretilen ve çoğunlukla Ulusal İstihbarat Direktörlüğü tarafından yayınlanan ve 2006'dan bu yana ABD'nin ve dünya çapındaki çıkarlarının karşı karşıya olduğu başlıca tehditlere kapsamlı bir genel bakış sağlayan kamuya açık bir rapordur. Yıllık Tehdit Değerlendirmesi, CIA, NSA, DIA, FBI ve diğer istihbarat kurumlarını içeren tüm ABD İstihbarat Topluluğu adına Ulusal İstihbarat Direktörü tarafından üretilmektedir. Yıllık Tehdit Değerlendirmesinin amacı Kongre'yi, politika yapıcıları ve kamuoyunu terörizm, siber tehditler, büyük güç rekabeti, kitle imha silahları ve daha fazlası gibi alanlardaki ulusal güvenlik tehditleri hakkında bilgilendirmektir. Rapor Kongre'ye sunulur ve genellikle kongre istihbarat komiteleri (örneğin Senato Seçilmiş İstihbarat Komitesi) önündeki açık ve kapalı oturumlara eşlik eder. Rapor her yıl genellikle yılın ilk çeyreğinde yayınlanır (örneğin Mart ya da Nisan) (Office of The Director of National Intelligence, t.y.).

Yıllık Tehdit Değerlendirmesi stratejik seviyede bir rapordur. ABD istihbarat topluluğunun dünyadaki çıkarlarına yönelik bir dizi tehdide ilişkin resmî, koordineli bir değerlendirmesidir (U.S. Naval Institute, 2025). 2020 yılında COVID-19 pandemisi ve bu sorun hakkındaki endişeler nedeniyle ABD başkanı tarafından yayınlanmaması istenmiştir. Bu nedenle 2006 yılından itibaren kesintisiz yayınlanan rapor 2020 yılında yayınlanmamıştır (Walcott, 2020).

Analiz

ABD istihbarat topluluğu tarafından üretilmiş 19 yıla ait (2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2021, 2022, 2023,

2024, 2025) yıllık tehdit değerlendirmesi belgeleri içerik analizi yoluyla incelenmiştir. Bu amaçla Python programı kullanılarak veri analizi gerçekleştirilmiştir. En çok kullanılan kelimelerin yıllara göre tespit edilmesi ve yıllara göre konuların modellenmesi olmak üzere iki farklı analiz gerçekleştirilmiştir.

İlk olarak yıllara ait dokümanlarda en çok kullanılan kelimeler Python programlama dilindeki pandas paketi ile tespit edilmiş ve matplotlib ile görselleştirilmiştir.

1. Kelimelerin tespiti:

```
import pandas as pd

from sklearn.feature_extraction.text import TfidfVectorizer

def compute_tfidf(documents, years):

    vectorizer = TfidfVectorizer(stop_words='english', max_features=30)

    tfidf_matrix = vectorizer.fit_transform(documents)

    feature_names = vectorizer.get_feature_names()

    df = pd.DataFrame(tfidf_matrix.toarray(), index=years,
                      columns=feature_names)

    return df

tfidf_df = compute_tfidf(docs, years)

tfidf_df.head()
```

1.1. Sonuçların görselleştirilmesi:

```
import matplotlib.pyplot as plt

def plot_keyword_trend(tfidf_df, keyword):

    if keyword not in tfidf_df.columns:

        print(f"'{keyword}' not found.")
```

```

return

tfidf_df[keyword].sort_index().plot(marker='o', figsize=(10, 4), title=f"TF-IDF
Trend for '{keyword}'")

plt.grid()

plt.xlabel("Year")

plt.ylabel("TF-IDF Score")

plt.show()

plot_keyword_trend(tfidf_df, "china")

```

Bunun sonucunda yıllara göre yıllık tehdit değerlendirmesi raporlarında en çok yer alan 5 kelime Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Yıllara Göre En Çok Yer Alan Kelimeler

Yıl	1.Kelime	2.Kelime	3.Kelime	4.Kelime	5.Kelime
2006	Political: 0.360	States: 0.303	al Qaeda: 0.294	Economic: 0.284	Iran: 0.265
2007	States: 0.365	Iran: 0.324	Security: 0.297	al Qaeda: 0.284	Government : 0.284
2008	Security: 0.359	Iran: 0.321	al Qaeda: 0.306	Nuclear: 0.287	Political: 0.263
2009	Economic : 0.348	States: 0.288	Security: 0.274	al Qaeda: 0.264	Iran: 0.264
2010	Economic : 0.351	al Qaeda: 0.313	Government : 0.283	States: 0.257	Security: 0.249

201 1	States: 0.360	United: 0.305	Iran: 0.272	Military: 0.260	China: 0.255
201 2	Security: 0.326	al Qaeda: 0.321	States: 0.298,	Political: 0.287	Economic: 0.264
201 3	States: 0.310	Security: 0.300	Economic: 0.294	Political: 0.279	Government : 0.269
201 4	Economic : 0.311	Continue: 0.300	Security: 0.300	Government : 0.264	States: 0.259
201 5	Security: 0.346	Economic : 0.340	Probably: 0.295	Cyber: 0.277	States: 0.261
201 6	Continue: 0.328	Probably: 0.302	Security: 0.302	Economic: 0.235	Threat: 0.235
201 7	Continue: 0.352	States: 0.300	Threat: 0.271	Cyber: 0.226	Russia: 0.224
201 8	Continue: 0.331	Iran: 0.269	Russia: 0.269	Cyber: 0.243	Attacks: 0.236
201 9	China: 0.355	Military: 0.280	States: 0.276	Russia: 0.271	Economic: 0.246
202 1	States: 0.360	United: 0.304	Iran: 0.271	Military: 0.260	China: 0.255
202 2	States: 0.325	United: 0.269	Continue: 0.259	Russia: 0.259	China: 0.254
202 3	China: 0.345	States: 0.323	Russia: 0.293	Countries: 0.264	Military: 0.253

2024	China: 0.368	Military: 0.304	States: 0.296	Global: 0.283	Russia: 0.279
2025	China: 0.430	Russia: 0.405	States: 0.309	Military: 0.297	United: 0.280

Tablo 1. incelendiğinde 2010'lara kadar terör (*al Qaeda*) ABD'nin en önemli tehdidi olarak rapora yansmıştır. Siber tehdit (*cyber*) 2015 itibarıyla kendine raporda yer bulmaya başlamıştır. 2017 itibarıyla RF (Tablo 2.), 2019 itibarıyla ÇHC (Tablo 1.) ABD istihbaratı tarafından değerlendirmelerde en çok kullanılan kelimeler arasındadır. İran'a yapılan vurgu zaman içerisinde düşerken, ÇHC ve RF'ye yapılan vurgu bu tarihten itibaren yükselmektedir (Tablo 3.). Raporların yapısı da bu bulguyu desteklemektedir. 2021 yılına kadar değerlendirmeler "Küresel Tehditler" başlığı ile başlarken bu yıldan itibaren ÇHC ve RF ile başlamaktadır.(Office of The Director of National Intelligence, t.y.) Buradan, 2017 itibarıyla tehdit değerlendirmesinde ağırlıkları artan RF ve ÇHC'nin 2021 itibarıyla doğrudan ABD açısından tehdit olarak ilk sırada yer aldığı sonucuna varılabilir.

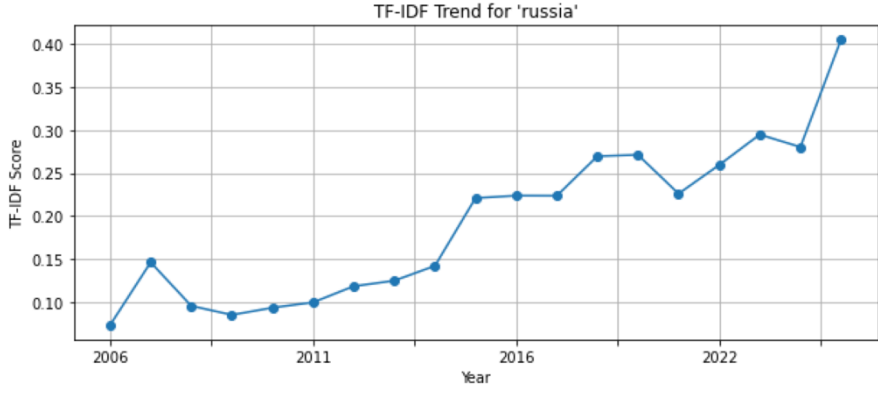
Tablo 2

Yıllara Göre Çin'in Raporlardaki Ağırlığı

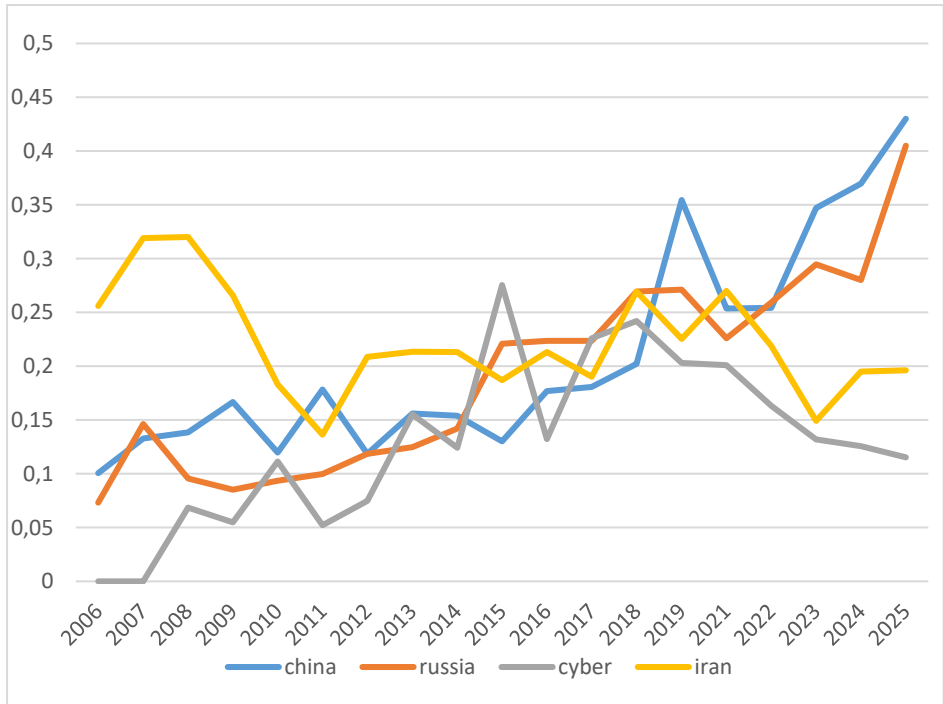

Tablo 3

Yıllara göre Rusya'nın Raporlardaki Ağırlığı

Tablo 4

Çin, Rusya, İran ve Siber Kelimelerinin Yıllara Göre Ağırlığı

2. Konu Modelleme:

Raporlar pdf uzantısı formunda olduğundan ilk olarak pdf'lerin okunması amacıyla PyMuPDF paketi kullanılmıştır. Ardından metinlerin bağlaç gibi anlamsız kelimelerden arındırılması amacıyla nltk paketi kullanılmıştır. Metinler temizlendikten sonra bir corpus oluşturulmuş ve lda paketi ile konu modellemesi gerçekleştirilmiştir. Raporların incelenmesi ile konu modellemesi 3 farklı konu ile sınırlandırılmış ve konulara dair ortaya çıkan temalardan hareketle konular Konu 1: Stratejik Riskler ve Ekonomi, Konu 2: ÇHC ve RF Rekabeti, Konu 3: Güvenlik Tehditleri olarak belirlenmiştir.

Pdflerin okunması (Python)

```
import os

import fitz # PyMuPDF

def load_pdf_documents(folder_path):

    documents = []

    years = []

    for filename in sorted(os.listdir(folder_path)):

        if filename.endswith(".pdf"):

            file_path = os.path.join(folder_path, filename)

            pdf = fitz.open(file_path)

            text = ""

            for page in pdf:

                text += page.get_text()

            documents.append(text)

            years.append(filename.replace(".pdf", ""))

    return documents, years

# Load again

folder_path = "data" # ← your folder with the PDFs
```

```
docs, years = load_pdf_documents(folder_path)
```

Metinlerin Temizlenmesi

```
import nltk
```

```
from nltk.corpus import stopwords
```

```
from nltk.tokenize import word_tokenize
```

```
from gensim import corpora, models
```

```
import string
```

```
nltk.download('punkt')
```

```
nltk.download('stopwords')
```

```
stop_words = set(stopwords.words('english'))
```

```
def preprocess_text(text):
```

```
    text = text.lower()
```

```
    tokens = word_tokenize(text)
```

```
    tokens = [word for word in tokens if word.isalpha() and word not in stop_words]
```

```
    return tokens
```

```
processed_docs = [preprocess_text(doc) for doc in docs]
```

```
for year, bow in zip(years, corpus):
```

```
    topics = lda_model.get_document_topics(bow)
```

```
    top_topic = max(topics, key=lambda x: x[1])
```

```
    print(f"{year}: Topic {top_topic[0]+1} (Score: {top_topic[1]:.2f})")
```

Sözlük oluşturulması ve eğitilmesi (Python)

```
# Create dictionary and corpus
```

```
dictionary = corpora.Dictionary(processed_docs)
```

```
corpus = [dictionary.doc2bow(doc) for doc in processed_docs]
```

```
lda_model = models.LdaModel(corpus=corpus,
```

```
    id2word=dictionary,
```

```
    num_topics=3,
```

```
    random_state=42,
```

```
    passes=10,
```

```
    per_word_topics=True)
```

```
topics = lda_model.print_topics(num_words=10)
```

```
for i, topic in topics:
```

```
    print(f"◆ Topic {i+1}:")
```

```
    print(topic)
```

```
    print()
```

Analize göre deęerlendirmelerdeki konular ařaęıdaki gibi belirlenmiştir:

Konu 1: Stratejik Riskler ve Ekonomi,

Konu 2: HC ve RF Rekabeti,

Konu 3: Güvenlik Tehditleri olarak belirlenmiştir.

Ayrıca yıllara göre konuların ağırlıkları göz önüne alınarak hangi yılda hangi konunun ne çıktığı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

Yıllara Göre Konuların Dağılımı

Yıl	ne çıkan Konu	Skor
2006	Konu 1 (	1.00

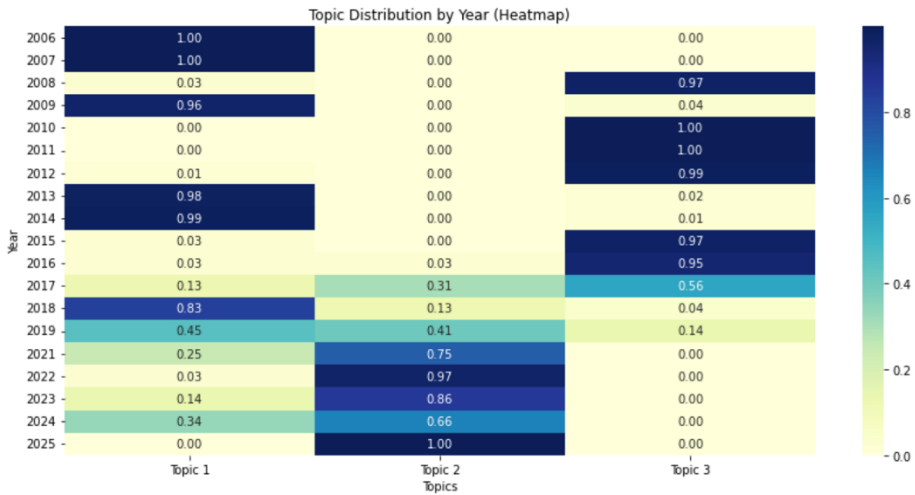
2007	Konu 1	1.00
2008	Konu 3	0.97
2009	Konu 1	0.96
2010	Konu 3	1.00
2011	Konu 3	1.00
2012	Konu 3	0.99
2013	Konu 1	0.98
2014	Konu 1	0.98
2015	Konu 3	0.97
2016	Konu 3	0.95
2017	Konu 3	0.56
2018	Konu 1	0.84
2019	Konu 1	0.45
2021	Konu 2	0.75
2022	Konu 2	0.97
2023	Konu 2	0.86
2024	Konu 2	0.66

2025	Konu 2	1.00
------	--------	------

Konu modellemesi de kelime analizi sonuçlarını destekler niteliktedir. 2021'den itibaren ÇHC ve RF temalı Konu 2 baskın bir şekilde değerlendirmelerin temel teması olarak görülmektedir (Görsel 1.)

Görsel 1

Konuların Yıllara Göre Dağılımı

Sonuç

Nasıl ki uluslararası ilişkiler üç düzeyde analiz edilebiliyorsa (birey, devlet, sistem), istihbarat süreçleri de taktik, operatif, stratejik olmak üzere üç düzeyde yürütülür ve üretilir. Çalışmada ele alınan Yıllık Tehdit Değerlendirmesi ABD istihbarat topluluğunun stratejik düzeyde ürettiği bir istihbarat ürünüdür. Bu açıdan sistemik düzeydeki değişimlerin stratejik düzeyde üretilen istihbarat ürünüde aranması çalışmanın temel noktasını oluşturmuştur.

Günümüzdeki çok kutupluluk, tek kutupluluk, iki kutupluluk tartışmalarına istihbarat belgesi üzerinden yaklaşılması tehdit değerlendirme raporlarını öne çıkarmaktadır. Bu değerlendirmelerde ABD istihbarat topluluğu ABD'ye tehdit olarak gördüğü meseleleri yıl yıl ortaya koymakta, bir nevi 11 Eylül'de yaşanan

başarısızlığın bir daha yaşanmaması adına “biz üzerimize düşeni yaptık ve uyardık” demiş olmaktadır. Nitekim 2020’de yayımlanmayan değerlendirmede yaklaşan pandemiye dair işaretlerin koyulmasından ötürü değerlendirmenin yayımlanmasına izin verilmediğine dair haberler vardır.

Değerlendirme belgeleri Python programlama dili kullanılarak analiz edildiğinde hem kelime sayıları analizi hem de konu modelleme analizi büyük güç rekabeti açısından 2017 ve 2021 yıllarına işaret etmektedir. 2006 yılında yayımlanan değerlendirmede EURASIA başlığı altında sadece iki paragraf olarak kendine yer bulan RF, 2017 yılında RUSSIA AND EURASIA başlığı altında bir sayfa, 2021 yılında RUSSIAN PROVOCATIVE ACTIONS başlığı altında 3 sayfada ele alınmaktadır. Aynı şekilde ÇHC 2006 yılında GLOBALIZATION AND RISING ACTORS başlığı altında 1 sayfa, 2021 yılında CHINA’S PUSH FOR GLOBAL POWER başlığı altında 3 sayfada kendine yer bulmuştur. Sonuç olarak 2021 yılı itibarıyla büyük güç rekabetinin ABD tarafından açık ve resmî olarak kabul edildiği söylenebilir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Asford, E. (2023, Ekim 5). Yes, the world is multipolar and that isn't bad news for the United States. *Foreign Affairs*. <https://foreignpolicy.com/2023/10/05/usa-china-multipolar-bipolar-unipolar/>
- Cooper, A. F., & Flemes, D. (2013). Foreign policy strategies of emerging powers in a multipolar world: An introductory review. *Third World Quarterly*, 34(6), 943-962. <https://doi.org/10.1080/01436597.2013.802501>
- Did the unipolar moment ever end? Foreign affairs asks the experts. (2023, Mayıs 23). *Foreign Affairs*. <https://www.foreignaffairs.com/ask-the-experts/did-unipolar-moment-ever-end>
- Erdem, Ö. (2009). Gelenekselcilik-davranışsalcılık tartışmasını bağlamında anlamak. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 64(3), 197-220. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000002118
- Fukuyama, F. (1989). The end of history? *The National Interest*, 16, 3-18.
- Keohane, Robert O. (1990). Multilateralism: An agenda for research, *International journal* 45(4), 731-764.
- Mearsheimer, J. J. (2009). Reckless states and realism. *International Relations*, 23(2), 241-256. <https://doi.org/10.1177/0047117809104637>
- Mearsheimer, J. J. (2014). *The tragedy of great power politics (Updated edition)* (1st ed). W. W. Norton & Company, Incorporated.
- Morgan Stanley. (2020). *Five reasons for the trends towards multipolarity*. <https://www.morganstanley.com.au/ideas/five-reasons-for-the-trend-towards-multipolarity>
- Nye, Joseph S. (1990). Soft power. *Foreign policy*, 80, 153-171.
- Office of The Director of National Intelligence. (t.y.). *Annual Threat Assessment Of The U.S. Intelligence Community*. <https://www.intelligence.gov/annual-threat-assessment>
- Perlez, J. (2014, Kasım 30). Leader asserts china's growing importance on global stage. *New York Times*.

<https://www.nytimes.com/2014/12/01/world/asia/leader-asserts-chinas-growing-role-on-global-stage.html>

Peters, M. A. (2023). The emerging multipolar world order: A preliminary analysis. *Educational Philosophy and Theory*, 55(14), 1653-1663. <https://doi.org/10.1080/00131857.2022.2151896>

Posen, B. R. (2017). Civil wars & the structure of world power. *Daedalus*, 146(4), 167-179. https://doi.org/10.1162/DAED_a_00467

Statista, (2025). *The 20 countries with the largest gross domestic product (GDP) in 2024*. Statista. <https://www.statista.com/statistics/268173/countries-with-the-largest-gross-domestic-product-gdp/#:~:text=In%202024%2C%20the%20United%20States,around%2018.5%20trillion%20U.S.%20dollars>

The Telegraph (2014, May 23). *Vladimir Putin warns sanctions on Russia will backfire on west*, Telegraph. <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/russia/10851908/Vladimir-Putin-warns-sanctions-on-Russia-will-backfire-on-West.html>

U.S. Naval Institute. (2025, Mart 26). *2025 Annual threat assessment of the U.S. intelligence community*. <https://news.usni.org/2025/03/26/2025-annual-threat-assessment-of-the-u-s-intelligence-community#:~:text=The%202025%20Annual%20Threat%20Assessment,U.S.%20interests%20in%20the%20world>

Walcott, J. (2020, Mart 9). The Trump administration is stalling an intel report that warns the U.S. isn't ready for a global pandemic. *Time*. <https://time.com/5799765/intelligence-report-pandemic-dangers/>

Walt, S. M. (2009). Alliances in a unipolar world. *World Politics*, 61(1), 86-120.

Walt, S. (2011). The end of the American era. *The National Interest*, 116, 6-16.

Waltz, K. N. (1979). *Theory of international politics*. Addison-Wesley.

Waltz, K. N. (1988). The origins of war in neorealist theory. *Journal of Interdisciplinary History*, 18(4), 615-628.

Waltz, K. N. (1997). Evaluating theories. *American Political Science Review*, 91(4), 913-917. <https://doi.org/10.2307/2952173>

Wohlfort, C. W., & Brooks, S. G. (2023). The myth of multipolarity: American power's staying power. *Foreign Affairs*.
<https://www.foreignaffairs.com/united-states/china-multipolarity-myth>

Wohlforth, W. C. (1999). The stability of a unipolar world. *International Security*, 24(1), 5-41.

Yurlov, F. (2006). Challenges of a globalised and unipolar world. *The Journal of International Issues*, 10(3), 56-71.

Extended Summary

International relations can be analyzed at individual, state, and system levels. The theories within the discipline determine the level of analysis. The most debated theories in the discipline vary depending on whether international relations are in a state of war or peace. For example, while a “Liberal zeitgeist” dominated theories after 1990 (just like after 1918), realist winds started to blow in the 2010s.

As of 2025, structural realist (neorealist) studies analyzing international relations at the system level have come to the fore due to the Russian Federation (RF)-Ukraine war. One of the first factors focused on at the system level is polarity. In other words, the number of poles in the system and the debates about it determine the agenda of today's international relations. For example, it can be easily seen from Google Trends that the search frequency of John Mearsheimer, one of the important representatives of structural realists, peaks after 2022.

Besides the RF-Ukraine war, the rise of the People's Republic of China (PRC) is another reason for polarization debates. The PRC continues to rise economically, militarily, and technologically. This rise is also reflected in the intelligence assessments of the United States of America (USA). As a matter of fact, this study aims to analyze the Annual Threat Assessment reports published by the US intelligence community on a regular basis since 2006 (except 2020) in terms of polarity.

Just as international relations can be analyzed at three levels (individual, state, and system), intelligence processes are conducted and produced at three levels: tactical, operative, and strategic. The Annual Threat Assessment discussed in this study is an intelligence product produced by the US intelligence community at a strategic level. In this respect, the search for systemic changes in the intelligence product produced at the strategic level constitutes the main point of the study.

Approaching today's debates on multipolarity, unipolarity, and bipolarity through intelligence documents brings threat assessment reports to the forefront. In these assessments, the US intelligence community reveals the issues that it sees as threats to the US year by year, in a way saying “we have done our job and warned” to prevent such a failure like 9/11 from happening again. As a matter of fact, there are reports that the assessment, which was not published in 2020, was not allowed to be published due to the signs of the

upcoming pandemic.

When the evaluation documents are analyzed using the Python programming language, both word count analysis and topic modeling analysis point to the years 2017 and 2021 in terms of great power competition. In the 2006 assessment, RF, which was included in only two paragraphs under the title EURASIA, is discussed on one page under the title RUSSIA AND EURASIA in 2017 and on 3 pages under the title RUSSIAN PROVOCATIVE ACTIONS in 2021. Similarly, the PRC was featured on 1 page under the title GLOBALIZATION AND RISING ACTORS in 2006 and on 3 pages under the title CHINA'S PUSH FOR GLOBAL POWER in 2021. In conclusion, it can be said that by 2021, great power competition has been openly and officially accepted by the US.